

Statsrådets principbeslut om minskning av växthusgasutsläppen från sjöfart och inlandssjöfart

Enligt statsminister Sanna Marins regeringsprogram är Finland koldioxidneutralt år 2035. Målen för minskning av utsläppen från trafiken ska svara på detta mål. Enligt regeringsprogrammet upprättas en färdplan för fossilfri trafik under denna regeringsperiod, där man påvisar konkreta metoder för att uppnå regeringens mål. Avsikten med principbeslutet som nu ges är att påvisa dessa metoder för sjöfartens och inlandssjöfartens del samt att förstärka statsrådets gemensamma uppfattning om målen och prioriteringarna i det internationella påverkansarbetet för att minska växthusgasutsläppen från sjöfart och inlandssjöfart.

Finland har bundit sig vid EU:s mål att minska utsläppen samt vid målen i Internationella sjöfartsorganisationen (*International Maritime Organization*, IMO) för att minska utsläppen i sjöfarten. Växthusgasutsläppen från sjöfart och inlandssjöfart i Finland har under de senaste åren inte genomgått någon betydande minskning och det krävs fortfarande mycket arbete för att uppnå de internationella målen.

Beredningsprocess för principbeslutet

Kommunikationsministeriet tillsatte en arbetsgrupp för tiden 1.11.2019–30.10.2020 som stöd för beredningen av färdplanen för fossilfri trafik. Arbetsgruppens uppdrag var att identifiera metoder för samhälleligt beslutsfattande, med vilka växthusgasutsläppen i den inhemska trafiken halveras före år 2030 och trafiken förändras till nollutsläpp senast år 2045. I arbetsgruppens slutrapport granskades inhemsk väg-, spår-, flyg- samt sjö- och inlandssjötrafik.

Vid beredningen av principbeslutet utnyttjades detta färdplansarbete för fossilfri trafik, där man på nationell nivå för första gången gjorde en omfattande bedömning av metoder att minska utsläppen och konsekvenserna av dem i sjö- och inlandssjötrafik. Utkastet till principbeslutet var på remiss 30.11.2020–15.1.2021. Utlåtande gavs av 48 instanser. Helheterna av åtgärder i utkastet ansågs vara i huvudsak täckande och de ansågs motsvara arbetet i färdplansgruppen för fossilfri trafik som låg som grund för beredningen.

Ministerarbetsgruppen för klimat- och energipolitik godkände för sin del principbeslutet 24.3.2021. Ministerarbetsgruppen ändrade inte texten i utkastet till principbeslut.

De mest centrala riktlinjerna

Åtgärderna i principbeslutet har uppdelats i perioder som rör övergång till alternativa drivmedel och bränslen, främjande av energieffektiviteten i trafiksystem och trafikmedel, samt åtgärder för prissättning och övriga internationella åtgärder. Utöver förnyat fartygsbestånd och tekniska metoder för att minska utsläppen från

befintliga fartyg ska uppmärksamhet fästas vid hela sjötrafiksystemets funktion så att fartygens utsläpp minskar både till sjöss och i hamnar.

I principbeslutet föreslås att Finland med olika åtgärder stöder övergången till alternativa drivmedel och bränslen i sjöfart. Skattefri leverans av fartygsbränsle skulle utvidgas att gälla även omärkta biobränslen, och beskattningen av landström som används för fartygsdrift i hamnar för handelssjöfart skulle överföras till den lägsta elskatteklassen med dispens enligt EU:s energiskattedirektiv.

Med principbeslutets riktlinjer stöder Finland åtgärder som förbättrar energieffektiviteten i befintliga fartyg samt utvecklingsarbetet för nya utsläppssnåla fartyg. Statsunderstöd som beviljas innovationer inom fartygsbygge utnyttjas vidare för förnyelser för att minska fartygens växthusgasutsläpp. Dessutom utreds möjligheterna att skapa ett miljöinvesteringsstöd från staten för fartygsrenoveringar och upphandling av nya fartyg som minskar fartygens växthusgasutsläpp.

Arrangemang av sjö- och inlandssjötrafik ska utvecklas på ett sätt som minskar utsläppen. I offentlig konkurrensutsättning och ramavtal för sjötrafik beaktas i fortsättningen i samband med miljökonsekvenserna även växthusgasutsläpp från fartyget, tjänsten eller bränslet som inskaffas. Dessutom utreds möjligheterna att överföra transporter från landsvägar till inlandsvattnen som en del av undersökningen om logistiska minskningar av utsläpp, samt främjas förnyandet av fartygsbeståndet genom längre upphandlingsavtal i vägfärje- och förbindelsetrafik.

För den internationella sjöfarten förespråkar Finland genom riktlinjer i principbeslutet en global metod för att minska utsläppen på marknadsvillkor, vilken styr mot koldioxidsnåla och koldioxidfria bränslen. Finland arbetar för att en eventuell utsläppshandel inom sjöfart som omfattar EU beaktar systemets inverkan på minskningen av utsläpp, risk för koldioxidläckage, inverkan på utrikeshandeln och konkurrensförmågan samt speciella förhållanden i vintersjöfart. Finland påverkar i såväl EU som IMO avtal om principer för livscykelanalys av alternativa bränslen för att främja införandet av alternativa bränslen i sjötrafik, vilka producerats på ett hållbart sätt.

Konsekvenser av principbeslutet

Man bedömer att utsläppen minskar i framtiden från den nuvarande nivån i såväl den inhemska sjöfarten som sjöfarten mellan Finland och utlandet, bland annat tack vare fartygens förbättrade energieffektivitet samt förstärkta internationella bestämmelser om utsläpp. Uppskattningarna av utvecklingen i utsläppsmängder är dock inexakta, och exempelvis den globala coronaviruspandemin som började på våren 2020 påverkar även Finlands sjötransporter och därigenom utsläppen från sjöfarten.

Genom åtgärderna i principbeslutet strävar man efter att Finland uppnår EU:s mål om minskning av utsläppen samt IMO:s mål för att minska utsläppen från sjöfarten. Åtgärderna minskar även andra skadliga miljökonsekvenser av trafiken såsom luftföroreningar och buller i hamnarna.

Minskningen av växthusgasutsläppen är en del av en större helhet av minskade negativa miljöeffekter i sjöfarten, vilket även omfattar minskning av exempelvis svavelutsläpp i luften och vattnet, samt av andra skadliga ämnen som uppkommer på fartygen. Vid beslutsfattandet ska man därför beakta effekterna av den nya lagstiftningen som endast gäller växthusgasutsläpp, på helheten av miljölagstiftning för sjöfart samt dess ekonomiska effekter. Finland beaktar i sitt ställningstagande alltid effekterna av den internationella lagstiftningen på vintersjöfarten på Östersjön.

Verkställande och uppföljning av principbeslutet

Principbeslutet verkställs i huvudsak inom statens budgetramar samt befintliga anslag. Åtgärder som kräver ökning av anslag eller annan inverkan på budgeten beslutas separat inom ramarna för statsfinanserna och den årliga budgeten.

Ministerarbetsgruppen för klimat- och energipolitik följer halvårsvis hur verkställandet av principbeslutet framskrider, och likaså regelbundet även styrgruppen för havspolitik som tillsatts av statsrådets kansli samt kommunikationsministeriet. Åtgärdernas koppling till andra projekt säkerställs vid verkställandet.

Förslag

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att statsrådet fattar principbeslut om minskning av växthusgasutsläpp från sjö- och inlandssjötrafik.

Föredragande

Konsultativ tjänsteman, föredragande Eero Hokkanen, kommunikationsministeriet